

## sosialurin

telf. 1 47 20. 1 18 20  
box 76, 3800 Tórshavn  
p/f sosialurin

Útgevri:

Fyrirtaks-

og blaðstjóri:

Bladmenn:

Tórfinn Smith (ábyrgd)

Høgni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar:

Arne Thomsen

Uppseting:

Sosialurin

Prent: Dimmalætting

## Sjálðsom próvførsla

Í FLEIRI førur hevur Dimmalætting gjøgnum summarið borið fram hugleiðingar um støðu Javnaðarflokksins til sosialu lóggávuna og um støðu Javnaðarflokksins til tann partin av samfelagsrakstrinum sum staturin rindar til Føroya.

NÚ ER TAÐ valla so, at fólk flest blint trúgva tí politiska boðskapi sum kemur til sjónar í Dimmalætting, tí hann er vanliga so greffliga fargaður av óndsinnadum og speirekandi glefsum til alt og øll, sum hava samband við Javnaðarflokkin, at flestu lesarar duga at skilja at lítið høpi er í.

EITT NÚ tá málagn sambandsins førir fram, at Javnaðarflokkurin nú heilt hevur slept áskoðan síni um rættin um statsstuðul til Føroya. Hetta roynir Dimma at prógva við at siga, at Javnaðarflokkurin er í samvinnu við tveir flokkar, sum á skrá síni hava sum endamál heilt at loysa frá øllum sum danskt er. Eitt fantastiskt háttalag í próvførslu, sum einans ein sjonglørur, sum blaðstjórin á Dimmalætting, kann føra fram.

SOMULEIÐIS, tá blaðið førir fram, at Javnaðarflokkurin hevur slept tankanum um sosialu prinsippini í sosialu lógunum, tí danski javnaðarflokkurin nú hevur broytt lóggávarnar soleiðis, at tað nú er mark fyri, hvussu mikið ein kann fáa í sosialum veitingum, um ein hevur stórvegis inntøkur afturat. T.v.s., um inntøkur uppá 130.000 kr. og meira liggja frammanundan, so fær ein ikki óskerda sosiala veiting afturat. Hetta fær Dimmalætting til at hóreiggja sær sum hon ger. Hon sigur seg tala sök fólksins.

MEÐAN SANNLEIKIN er hin óvugti, at Dimmalætting við síni fullkomiliga ábyrgdarleysu skrivning er við í, tí bólk, sum einans hevur til endamáls at undirgrava tað sosiala støði vit hava. Og tað ger hon við beráddum huga, bert hon á tann hátt kann skaða Javnaðarflokkin.

# Viðmerkingar í samband við lesara-brævið »Tilvild« hjá Preben Simonsen

Í Dimmalætting nr. 90 frá 9. august 1980 hevur Preben Simonsen lesara-bræv undir heitinum »Tilvild«.

Av tí at Preben Simonsen í brævinum skrivur, at hann til næsta skúlaráðsval velur Eilif Samuelsen, kann tað bert vera Tórshavnar Skúlaráð hann sipar til, og at lærararnir, ið hava sitið sum formenn í hesum ráð, annaðhvørt eru Martin Holm, sáli, ella Torkil Skála.

Preben Simonsen skrivur, at einaferð høvdu fleiri sent klagar inn um ein ávisan lærara, og at allar hesar endaðu í pappírskurvuni, tí lærarin sjálvur sat sum formaður í nevndini.

Núverandi skúlaráðs-

limir, ið nú skjótt hava sitið í ráðnum í 4 ár, kenna als onki til nakrar klagar um nakran lærara frá nøkrum havnarborgara — og kortini skriva tygum: »Einaferð høvdu fleiri... o.s.v.«

Tí vil eg her við krevja av tygum, at tygum í Dimmalætting viðganga at tað ikki snýr seg um Tórshavnar Skúlaráð, tá tað verður skrivað, at:

1.: fleiri høvdu sent klagar um ávisan lærara, og

2.: at limirnir í skúlanevndini blaka so álvarslig skriv í pappírskurvuna.

Men um tygum meina at hetta er Tórshavnar Skúlaráð, ið talan er um í hesum føri, so eru hesir

pástandir heilt og aldeilis ósannir, tí sum sagt eru ongar klagar komnar um nakran lærara, og tað eru ongi álvarslig skriv blakaði í pappírskurvuna.

So nú er tað upp til tygum sjálvan at avgera, um tygum vilja avsanna at talan er um Tórshavnar Skúlaráð, og um tygum ikki gera tað, so verða tygum at taka nær møgulegu avleiðingarnar. Hetta er meint í ramasta álvara.

Men nú til sjálvan brævskrivarann Preben Simonsen. Man nakar kenna hendaðan mann?

Tá ið Tórshavnar Skúlaráð skuldi seta seg í samband við Preben Simonsen kom undan kavi, at hann als ikki býr í Havn, er ikki føddur í Føroyum, býr ikki

í Føroyum og er heldur ikki fluttur úr Føroyum. Sannleikin er tann, at hesin maður sleit ikki er til. Hann er hvørki innregistraður í Landsfólkavirlitinum ella í Fólkavirlitinum fyri Tórshavnar bý. Hann er sostatt ógandið føddur heldur!

Man hesin maður, ið hetta lesara-bræv hevur skrivað, ikki heldur eita Samuelsen og ikki Simonsen? Jú, mon ikki?

Er hetta tað slagði av lesara-brævum, ið fara at koma í Dimmalætting frá nú av til skúlanevndarvalini hava verið í heyst, ja, so Gud náði okkum Føroya fólk!

Skúlaráðslimur í Havn

## Um gølugreinina Skúlanevndarval

Tað var ikki hinni, sum daggrein mín í Skúlablaðnum um skúlanevndarval fekk gruggað upp

nøkur av teimum mest ótíttalandi og óreinu lyndis-eyðkennunum í menniskjunum.

Tey flestu av lesara-brøvunum, sum sjálvandi øll eru dulnevnd, eru eyðkend av eini óvundsjúku, einum sjálvrættvisi og óndskapi, sum eru heilt óhugnalig. Tað er einki mark fyri, hvat ið drigið verður fram fyri at spilla meg út persónliga, i staðin fyri at halda seg til tað, ið eg havi skrivað. Eg verði gjørdur til ein raman heidning, sum ætlar at avkriska føroyska skúlan, og sjálvur Paulus verður hálður fram fyri at, sum »Ábyrgdarmaður« skrivur, »vit, ið jatta okkara kristnu trúgv kunnu lata okkum úr líkaðelishaminum og fara í herklæði trúarinnar at standa imóti øvikaálopum stendulsins«.

Her kann sjálvur hin farsarin fara heim at leggja seg. Her stendur hann als ikki mót, tá ið talan er um sjálvrættvisi, sjálgvóðsku og demisjúku.

Onkur av lesara-brøvunum siga, at eg skrivi niðursetandi og vanvirðisluga um okkara fólkavald

skúlanevndir, og at eg skrivi um tilvildarlig fólkavald umboð.

Danski arkitekturin, skaldið og mentamaðurin, Poul Henningsen skal einaferð hava sagt, at Danmark er tað landið í heiminum, sum hevur flest analfabatar, sum duga at lesa.

Eg havi vissuliga onga staðni í greinini skrivað um tilvildarlig fólkavald umboð, og tað skal einans ein óndsinnadur og forbrenndur hugsanarháttur til at fáa snara tí, ið eg havi skrivað, tann vegin.

Haraftrímóti skal eg geva teimum rætt, ið ógvast yvir seinasta brotið í greinini, sum ljóðar soleiðis: »Tað hevði verið ein stórir vinningur fyri skúlan, um sloppið kundi verið undan slikum avgerðum, sum vóru merktar av persónligum, lokalum, politiskum, religiøsum ella øðrum óviðkomandi áhugamálum«.

Her havi eg ikki orðað meg nóg tyðuliga. Tað, ið eg hugsaði um í hesum sambandinum, var tað, sum hevur verið høvudsarbeiðið hjá nógvum skúlanevndum, nevniliga setan av vikarum og innstilling av lærarum til starv. Slikar avgerðir eiga

ikkí at vera merktar av skyldskapi, av politiskum liti ella religiøsari støðu hjá umsøjaranum.

Tað er sjálvandi eyðvitað, at skúlanevndarlimir, i teimum málum, sum ikki hava við starvssetanir at gera, eiga at taka støðu út frá síni persónligu sannføring, og henda sannføring vil altíð vera merkt av, hvørja støðu tey hava til tað veri seg politiskar, religiøsar, moralskar, sosialar ella tjóðskaparligar spurningar.

Í september 1977 skrivaði eg í Skúlablaðnum eina oddagrein, sum kallaðist Sinnalagseftirlit. Hetta var í samband við, at nakrir lærarar og læraralesandi, sum høvdu skrivað undir eina adressu, vórðu hóttr við, at hetta fór at koma teimum aftur um brekkur, tá ið teir fóru at søkja starv. Í hesi grein stóð m.a.:

»Í øðrum londum verður ført kartotek yvir fólk, sum hava meiningar, ella sum haldast at hava meiningar, sum víkja frá teim, ið eru ráðandi á fjallinum í løtuni. Her hjá okkum, i okkara smáu víður-skiftum er ikki neyðugt við kartotekum. Høvdur tí eina ferð sagt nakað um kommunismu, liberalismu

ella eitthvørt annað, so ert tú markaður.

Vit liva í einum landi, har vit hava grundlógarskipaða trygd fyri, at hvør einstakur hevur frítt at hugsa, trúgva og tala.

Við at hugsa um tað trongskygni, ta fanatismu og intoleransu, ið sýnist at hava so góð gróðrarlíkindi her á landi, so er ikki eingin orsök til at óttast, at slikar undirskriftir kunnu fáa avleiðingar tann dag, ið undirskrivararnir fara at søkja starv.

Úr Vesturtýsklandi kenna vit »Berufsverbot«, ein roynd hjá myndugleikum um at fremja sinnalagseftirlit, tá ið talan er um setan í alment starv.

Tað eigur eingin ivi at vera um, at í Føroyum hava øll óskerdan rætt til ideologiskt frælsi, at ein og hvør kann hava sína politisku og átrúnaðarlugu sannføring, uttan at tað skal føra til skerjingar av rættindum á nakran hátt.

Føroya Lærarafelag er eitt partapolitiskt óheft felag, sum fer at standa fast í kra-vinum um, at persónliga ideologiska frælsi hjá lærarunum verður virt allastaðni, annaðhvørt so vindurin blæsfr frá høgru vinstri ella — úr erva.

Eilif Samuelsen

## Billykilin

Tit foreldur, sum eiga bil, latið ógandið billykilin til børn tykkara, sum ikki

hava koyrikort! Tonkið yvir, hvørjar ólukkur, tey kunnu gera.

Og hendir ólukkan, eru tit ta uttan skyld?

Betur er at vera fyrri-

varin.

Ein, sum fylgir við